

співробітник виконує свої функціональні обов'язки, проте спостерігається вирішення сімейних проблем у робочий час, перенесення чергувань, задля вирішення сімейних питань, відмова від роботи в позаслужбовий час та від відряджень. Опосередкований вплив проявляється у постійному впливі сімейної сфери, що безпосередньо відбивається на психічному стані, професійної спрямованості, мотивації службової та рівні професійної самореалізації.

Отже, професійна і сімейна сфери співробітників ОВС є взаємодіючими соціально-психологічними системами. Характер включеності співробітника ОВС в ці дві сфери може виступати чинником, що детермінує прагнення до саморозвитку, самовдосконалення само актуалізації. Виявлення особливостей їх взаємовпливу дозволить розробити комплекс заходів профілактичної роботи з попередження деструктивних явищ у службовій та сімейній сферах життєдіяльності працівників ОВС.

СМИСЛОЖИТТЄВІ ПІННОСТІ ОСІБ З РІЗНИМ СТИЛЕМ СПІЛКУВАННЯ

Мороз Х.Т., студент ННПП НАВС

Науковий керівник: д.психн., професор, професор кафедри психології та педагогіки ННПП НАВС Хохліна О.П.

Особливості спілкування особи визначаються її психологічними властивостями. Важливим є вивчення того, як спрямованість особистості, зокрема її смисложиттєві цінності, пов'язані з її стилями спілкування. Виявленню смисложиттєвих цінностей в осіб з різним стилем спілкування і присвячувалося проведене теоретико-емпіричне дослідження.

На теоретичному етапі дослідження було визначено сутність поняття спілкування, стилю спілкування та смисложиттєвих цінностей. На емпіричному етапі дослідження використовувалися: методика визначення стилю міжособистісної взаємодії (С.В. Максимов, Ю.А.Лобейко); методика вивчення міжособистісної взаємодії І. Шутца; тест «Оцінка агресивності у відносинах» А. Ассінгера; тест «Визначення власного стилю поведінки у конфліктній ситуації» К. Томаса; тест смисложиттєвих орієнтацій Д.О. Леонтьєва; методика С. Шварца для вивчення життєвих цінностей (в адаптації В. Карандашева). Для аналізу емпіричних даних були застосовані методи кількісної й якісної обробки. Досліджуваними були 37 студентів навчально-наукового інституту права та психології Національної академії вну трішніх справ, які навчаються за напрямом «Психологія».

Результати дослідження дозволили виявити психологічні особливості смисложиттєвих цінностей студентів з різним стилем спілкування. Отримані дані щодо стилів спілкування показали, що найбільшою мірою їм притаманний колегіальний стиль (він виявлений у половині студентів); менш вираженими виявилися стиль невтручання та директивний стиль. Діловий та змішаний стилі «колегіальний-невтручання» та «невтручання-діловий» представлені незначною мірою.

Отримані дані щодо стилів міжособистісної взаємодії у конфліктних ситуаціях доводять, що майже половина студентів

Такі стилі як «суперництво-компроміс», співробітництво та «суперництво-співробітництво» є майже не виявленими.

Вивчення смисложиттєвих орієнтацій студентів показало наявність на високому рівні сформованості усіх найважливіших смисложиттєвих орієнтацій (цілі, процес, результативність, локус контролю -Я, локус контролю-Життя, загальний показник орієнтацій життя), тобто студенти є досить цілеспрямованими, спрямованими на діяльність, досягають якомога кращих результатів тощо. Виявлено ієрархію смисложиттєвих цінностей студентів: доброта, досягнення, самостійність, універсальність, гедонізм та безпека, на конформність, стимуляцію та влада, традиції.

Співставлення даних щодо стилів спілкування студентів та їх смисложиттєвих цінностей показало наявність зв'язку між ними. Виявлено високий ступінь кореляції між директивним стилем спілкування та цінністю доброти. Цінність доброти характеризує на високому рівні і тих, хто використовує при виході із конфліктних ситуацій такі стилі взаємодії, як «суперництво-співробітництво», «суперництво-компроміс». Виявлено також високий рівень зв'язку між стилем взаємодії у конфліктних ситуаціях «співробітництво» та цінністю безпеки. Отже, смисложиттєві цінності особистості правомірно розглядати як детермінанти становлення певних особливостей спілкування.

МЕХАНІЗМИ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ

Михайліченко М.О., студент ННПП НАВС

Науковий керівник: к.психн., доцент, доцент кафедри психології та ННПП НАВС Кондрюкова В.В.

В час великих змін у політичному, економічному, соціальному становищі нашої країни велике значення отримує соціальна взаємодія, від ефективності якої залежить мирне вирішення будь-яких протиріч у суспільстві. Саме під час соціальної взаємодії здійснюється психологічний вплив суб'єктів взаємодії один на одного з метою досягнення певного результату. Головною метою впливу є мотивування та стимулювання особи або групи осіб до певної поведінки. Соціально-психологічні механізми впливу спрямовуються на зміну уявлень, поглядів і переконань, установок, суспільних думок і відносин, настроїв тощо). Значний вклад у розуміння процесу впливу людей один на одного зробили Гобс, Декарт, Дідро, Монтеск'є, Руссо та інші. Значущість проблеми взаємодії висвітлюється у працях багатьох дослідників (О.Бодальов, Р.Бейлз, Т.Клаус, В.Куліков, Б.Ломов, С.Максименко, В.Мясішев, Дж.Морено, В.Рибалка та ін.) Різним аспектам проблеми впливу присвячені дослідження Є. Доценка, Г. Ковальова, І. Манохи, В. Татенка, Д. Майерса, Р. Чалдіні та ін., тактикам впливу і маніпуляції - роботи Б.Гуріна, Б.Трейсі, Д.Страттона тощо. Однак не дивлячись на значний інтерес, ця проблема так і залишається однією з малодосліджених.

Метою нашого дослідження є теоретичний аналіз поняття психологічного впливу та соціально-психологічних механізмів його здійснення.

Ознакою виділення категорії «впливу», на думку Г.Ковальова, являється причинно-наслідковий зв'язок систем, а більш вужчим